

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

до проекту Закону України про хмарні послуги
(реєстр. № 2655 від 20.12.2019 р.)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації повернувся до розгляду та розглянув на своєму засіданні 15 червня 2020 року (протокол № 22) проект Закону України про хмарні послуги, реєстр. № 2655 від 20.12.2019р., поданий народними депутатами Федієнком О. П., Крячко М. В., Сохою Р. В., Черневим Є. В. та іншими.

Метою законопроекту є врегулювання правових відносини, пов'язаних із обробкою та захистом даних при використанні технології хмарних обчислень, наданні хмарних послуг. Прийняття проекту Закону сприятиме активізації работ із запровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у публічному секторі, що дозволить створити умови для ефективного використання державних ресурсів відповідно до Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні шляхом впровадження новітніх технологій при обробці інформації.

Міністерство цифрової трансформації України надіслало експертний висновок до законопроекту в якому зазначається, що законопроект не підтримується Кабінетом Міністрів України, та висловило зауваження.

Так, значною мірою зауваження стосувалися того, що законопроектом недостатньо забезпечено повноту правового регулювання пропонованих ним відносин, зокрема, в частині визначення повноважень суб'єктів владних повноважень та регулювання відносин стосовно діяльності надавачів хмарних послуг; законопроект містить положення, які не враховують принцип юридичної визначеності та не забезпечують повноти правового регулювання пропонованих відносин.

Позиція Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини містить зауваження і пропозиції до тексту проекту Закону та не підтримує його. Статтею 8 проекту Закону встановлено вимоги до надавача хмарних послуг для Публічних користувачів, а також зазначено, що для надання хмарних або супутніх послуг Публічним користувачам, надавачі мають бути внесені до Переліку надавачів хмарних послуг. Такі вимоги покликані створити певні

гарантії якості та безпеки надання хмарних і супутніх послуг публічним користувачам. Водночас абзацом другим частини першої статті 11 проекту Закону передбачено, що у разі відсутності у надавачів хмарних послуг внесених до переліку пропозицій щодо надання хмарних послуг, здатних задовольнити відповідну потребу Публічного користувача у технічних та/або програмних засобах, Публічний користувач має право провести закупівлю таких засобів у будь-яких інших постачальників. Вказане положення практично нівелює вимоги статті 8, створює ризики зловживань надавачами хмарних послуг та може призвести до невиправданих ризиків безпеки персональних даних інформації з обмеженим доступом Публічних користувачів. Уповноважений зазначає, що серед найбільших ризиків порушення прав людини, які можуть виникнути в сфері відносин, пов'язаних із наданням хмарних послуг, є забезпечення цілісності та конфіденційності персональних даних під час їх передачі телекомунікаційними мережами, забезпечення доступу до персональних даних, визначення місцезнаходження центру обробки даних, залучення третіх осіб до обробки персональних даних, детальне визначення прав і обов'язків користувача та надавача хмарних послуг, використання комплексної системи захисту інформації, забезпечення належного нагляду та контролю уповноваженими особами.

Враховуючи отримані зауваження Комітет вважає за необхідне визначити окремі положення законопроекту, які необхідно доопрацювати до другого читання.

Комітет, погоджуючись з наданими зауваженнями, пропонує виключити абзац другий частини першої статті 11 проекту Закону. Також погоджується з пропозицією частину четверту статті 11 проекту Закону викласти у запропонованій Уповноваженим редакції. Статтю 6 пропонується викласти у новій редакції. Врахувати пропозицію Міністерства оборони України щодо викладення частини четвертої статті 4 проекту Закону у запропонованій редакції. Законопроект потребує доопрацювання положень щодо правових наслідків у разі позбавлення статусу підприємця фізичною особою.

Відповідно до Закону України «Про міжнародне приватне право», сторони договору можуть обрати право, що застосовується до договору, крім випадків, коли вибір права прямо заборонено законами України. У разі відсутності згоди сторін договору про вибір права, що підлягає застосуванню до цього договору, застосовується право відповідно до частин другої і третьої статті 32 цього Закону, а саме: у разі відсутності вибору права до змісту правочину застосовується право, яке має найбільш тісний зв'язок із правочином; якщо інше не передбачено або не впливає з умов, суті правочину або сукупності обставин справи, то правочин більш тісно пов'язаний з правом держави, у якій сторона, що повинна здійснити виконання, яке має вирішальне значення для змісту правочину, має своє місце проживання або місцезнаходження.

При цьому стороною, що повинна здійснити виконання, яке має вирішальне значення для змісту договору, є виконавець за договорами про надання послуг.

Право, що застосовується до договору згідно з положеннями статті 47 Закону України «Про міжнародне приватне право», охоплює:

- 1) дійсність договору;
- 2) тлумачення договору;
- 3) права та обов'язки сторін;
- 4) виконання договору;
- 5) наслідки невиконання або неналежного виконання договору;
- 6) припинення договору;
- 7) наслідки недійсності договору;
- 8) відступлення права вимоги та переведення боргу згідно з договором.

Якщо при визначенні способів та порядку виконання договору, а також заходів, які мають бути вжиті в разі невиконання або неналежного виконання договору, неможливе застосування права, зазначеного в частині першій цієї статті, може бути застосоване право держави, у якій здійснюється виконання договору.

Положення статей 75 та 76 Закону України «Про міжнародне приватне право» визначають загальні правила підсудності судам України справ з іноземним елементом та підстави визначення підсудності справ судам України.

Підсудність судам України справ з іноземним елементом визначається на момент відкриття провадження у справі, незважаючи на те, що в ході провадження у справі підстави для такої підсудності відпали або змінилися.

Суд відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо у суді чи іншому юрисдикційному органі іноземної держави є справа із спору між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав.

Українські суди можуть приймати до свого провадження і розглядати будь-які справи з іноземним елементом (у питаннях, що стосуються надання послуг на території України) у таких випадках:

1) якщо сторони передбачили своєю угодою підсудність справи з іноземним елементом судам України, крім випадків, передбачених у статті 77 Закону України «Про міжнародне приватне право»;

2) якщо на території України відповідач у справі має місце проживання або місцезнаходження, або рухоме чи нерухоме майно, на яке можна накласти стягнення, або знаходиться філія або представництво іноземної юридичної особи - відповідача;

3) у справах про відшкодування шкоди, якщо її було завдано на території України;

4) якщо у справі про відшкодування шкоди позивач - фізична особа має місце проживання в Україні або юридична особа - відповідач - місцезнаходження в Україні;

5) дія або подія, що стала підставою для подання позову, мала місце на території України;

6) якщо у справі про банкрутство боржник має місце основних інтересів або основної підприємницької діяльності на території України;

7) в інших випадках, визначених законом України та міжнародним договором України.

На думку Комітету, є обґрунтованим застосування положень Закону України «Про міжнародне приватне право» щодо юрисдикції правовідносин статті 75-79, а також статей 43-47, та як наслідок включення відповідного положення до договору про надання хмарних послуг.

Комітет пропонує доповнити частину третю статті 10 проекту абзацами 17 та 18 відповідного змісту.

Зауважимо, що частиною четвертою статті 11 законопроекту встановлено, що для хмарних послуг «Інфраструктура як послуга» та «Платформа як послуга» забороняється обробка персональних даних та інформації з обмеженим доступом Публічних користувачів, вимога щодо захисту якої встановлена законом, за допомогою технології хмарних обчислень та ЦОД, що розміщені за межами адміністративно-територіальних кордонів України, на тимчасово окупованій території та/або належать суб'єктам діяльності яких підпадає під дію Закону України «Про санкції» та щодо яких прийнято рішення про застосування санкцій в Україні та/або іншій країні світу, а також при недотриманні вимог передбачених Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах». Положення щодо заборони розміщення у інших юрисдикціях та належного рівня захисту вже містяться у законопроекті.

Відповідно до законопроекту надавачем хмарних послуг може бути «юридична особа або фізична особа – підприємець, яка надає одну або більше хмарні послуги самостійно або спільно з іншими надавачами хмарних послуг».

У розумінні Договору про функціонування ЄС «юридична особа» означає будь-який суб'єкт, що його створено згідно з правом держави-члена або діяльність якого регулює право держави-члена, незалежно від його організаційно-правової форми.

Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2016/1148 від 6 липня 2016 року «Про заходи для високого спільного рівня безпеки мережевих та інформаційних систем на території Союзу» визначає термін «надавач цифрових послуг», який означає будь-яку юридичну особу, що надає цифрову послугу. При цьому під цифровою послугою для цілей цієї Директиви маються на увазі три види послуг: електронний торговий майданчик; електронна пошукова система; послуга хмарних обчислень.

При цьому преамбула Директиви 2016/1148 (ЄС) має певне пояснення щодо вимог до рівня безпеки надавачів цифрових послуг:

«Надавачі цифрових послуг повинні забезпечити рівень безпеки, співмірний з рівнем ризику, що виникає для безпеки цифрових послуг, які вони

надають, враховуючи важливість інших послуг для операцій інших суб'єктів господарської діяльності в межах Союзу. На практиці, ступінь ризику для операторів основних послуг, які часто є істотними для підтримки важливої соціальної та економічної діяльності, є вищим ніж для надавачів цифрових послуг. Таким чином, вимоги до безпеки для надавачів цифрових послуг повинні бути менш суворими. Надавачі цифрових послуг повинні мати свободу вживати заходів, які вони вважають належними для управління ризиками, що виникають для безпеки їхніх мережевих та інформаційних систем. Через свій транскордонний характер, надавачі цифрових послуг повинні підлягати більш гармонізованому підходу на рівні Союзу. Імплементативні акти повинні сприяти конкретизації та реалізації таких заходів.»

Також під час обговорення законопроекту народні депутати – члени Комітету зауважили, що більша частина зауважень та пропозицій наданих Комітету є слушними та можуть бути враховані при доопрацюванні законопроекту до другого читання.

Зазначене стосується також зауважень Головного науково-експертного управління Верховної Ради України, яке у своєму узагальнюючому висновку зазначило, що законопроект за результатами розгляду у першому читанні доцільно повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи для доопрацювання.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет **ухвалив** рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про хмарні послуги, реєстр. № 2655 від 20.12.2019 р., поданий народними депутатами України Федієнком О. П., Крячко М. В., Сохою Р. В., Черневим Є. В. та іншими **прийняти за основу** з урахуванням зауважень, а саме:

1. Доповнити частину 3 статті 10 проекту абзацами 17 та 18 у такій редакції:

«до договору застосовується право України;

у разі виникнення спору між сторонами договору, справа є підсудною судам України.».

2. Частину четверту статті 4 викласти у такій редакції:

«4. Особливості порядку застосування технології хмарних обчислень та надання хмарних та супутніх послуг з питань національної безпеки у воєнній і оборонній сферах, в тому числі питання, пов'язані із зверненням за одержанням хмарних послуг в інтересах оборони та юрисдикцію їх отримання вирішуються Міністерством оборони України з урахуванням вимог цього Закону виходячи із позиції посилення національної безпеки у воєнній і оборонній сферах та виконання завдань у сфері оборони з урахуванням чинних міжнародних зобов'язань України (діючих міжнародних договорів України).».

3. Статтю 6 проекту Закону викласти у такій редакції:

«Стаття 6. Державне регулювання надання хмарних послуг

1. Організаційну систему державного регулювання у сфері використання технології хмарних обчислень та надання хмарних послуг становлять:

1) Кабінет Міністрів України;

2) уповноважений орган, який визначається Кабінетом Міністрів України, що забезпечує формування та реалізацію політики у сфері надання хмарних послуг;

3) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики щодо захисту у кіберпросторі державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, кіберзахисту об'єктів критичної інформаційної інфраструктури, здійснює державний контроль у цих сферах;

4) центральний орган виконавчої влади, що здійснює державний контроль та нагляд у сфері електронних комунікацій;

5) орган, уповноважений здійснювати контроль за додержанням законодавства про захист персональних даних.».

4. Частина третю статті 8 викласти у такій редакції:

«3. За наявності можливості використання технічних та програмних засобів надавача хмарних послуг для обробки державних інформаційних ресурсів відповідно до вимог Закону України «Про захист інформації в інформаційно- телекомунікаційних системах», такий надавач **подає** разом із заявою засвідчені в установленому законодавством порядку копії документів, які підтверджують таку можливість.

5. Частина третю статті 9 викласти у такій редакції:

«3. Уповноважений орган приймає рішення про відмову у внесенні відомостей до Переліку надавачів хмарних послуг в разі:

подання не в повному обсязі документів, передбачених статтею 8 цього Закону;

виявлення в заяві про внесення до Переліку та документах, що додаються до неї, недостовірної інформації, пошкоджень, які не дають змоги однозначно тлумачити зміст, виправлень або дописок.».

6. Абзац другий частини першої статті 11 проекту Закону виключити.

7. Частина четверту статті 11 проекту Закону викласти у такій редакції:

«Забороняється обробка персональних даних та інформації з обмеженим доступом Публічних користувачів, вимога щодо захисту якої встановлена законом, за допомогою хмарних обчислень та ЦОД, що розміщені поза межами адміністративно-територіальних кордонів України, на тимчасово окупованій території та/або належать суб'єктам, діяльність яких підпадає під дію Закону України «Про санкції», та щодо яких прийнято рішення про застосування санкцій в Україні та/або іншій країні світу, а також при недотриманні вимог,

передбачених Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

8. Абзац перший Пункту 1 Прикінцевих положень законопроекту викласти у такій редакції:

«1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.».

Співдоповідачем від Комітету з зазначеного питання на Пленарному засіданні Верховної Ради України визначено народного депутата України – заступника Голови Комітету з питань цифрової трансформації – Федієнка Олександра Павловича.

Голова Комітету

М. В. Крячко